

I'm an Archive

1. september - 15. oktober 2023

HEIRLOOM
center for art and archives

Introduktion

HEIRLOOM center for art and archives præsenterer et nyt programformat, hvor atelier, udstilling, formidling og rådgivning kombineres under titlen *I'm an Archive*.

Forløbets forskellige aktiviteter sætter fokus på kunstneres arbejde med eget eller andres arkiv. Titlen *I'm an Archive* stammer fra den britiske billedkunstner Barbara Stevini (1928-2020), som sent i sit liv genbesøgte flere af de steder, der havde været afgørende for hendes politiske og socialt engagerende kunstpraksis. Titlen er desuden en kærlig, men også kynisk påmindelse om, at billedkunstnere ofte er deres eget bedste arkiv, da det er dem selv, som indeholder den mest omfattende viden om deres kunst, og sjældent museer, gallerier eller andre kunstinstitutioner.

Billedkunstner Yvette Brackman udforsker kroppens forhold til rum og erindring. I installationen *Moe Mir* (*Min verden* på russisk) bearbejder Brackman sin russisk-jødiske familiehistorie og relationer i bl.a. tekstil- og videoværker med afsæt i familiealbum og arvestykker. Familien flygtede fra det tidligere Sovjetunionen og spredtes over store dele af verden.

Moe Mir

Billedkunstner Yvette Brackman har i sin kunstneriske praksis påtaget sig ansvaret for at videregive sin families historie. Hun ser sig selv som bæreren af en viden, der ellers ville gå tabt. På talrige måder bearbejder hun denne arv gennem performances, installationer og videoværker.

Installationen *Moe mir* (*Min verden* på russisk) tager udgangspunkt i en samling af fotos fra Brackmans familie, en russisk-jødisk familie, som flygter fra det tidligere Sovjetunionen og spredes over store dele af verden. Brackman forsøger gennem familiefotoalbummet at samle familiens historie via tekster, der beskriver egne erindringer og samtaler med sine familiemedlemmer. I direkte tiltale henvender hun sig til personerne på fotografierne og i en nøgtern, men kærlig tone, skildrer hun komplekse relationer personerne imellem. I en installatorisk opsætning trækkes der tråde mellem de forskellige dele i udstillingen.

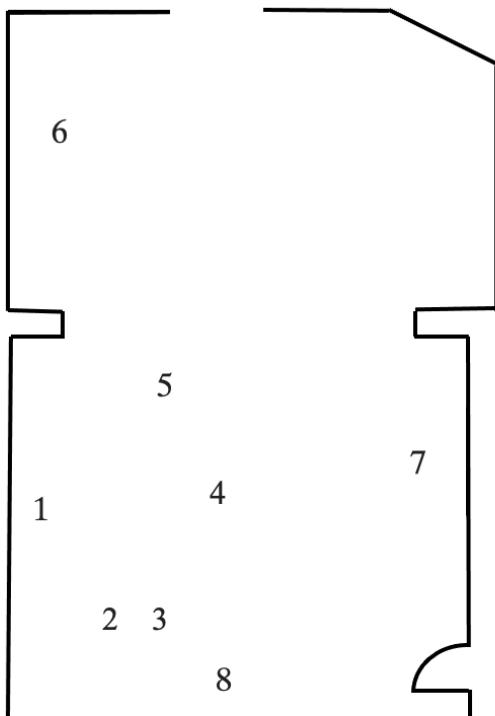
Brackman har også bearbejdet arvestykker: et sengetæppe, et flag og nogle messinggenstande. Artefakterne, som alene har affektionsværdi, får en ny betydning ved påførslen af ord og sætninger. Disse nye lag rummer fragmenter fra familiehistorien og fortæller om flugt, overlevelse og tilpasning. Ved denne handling fremhæver Brackman genstandenes historie og tidligere ejere samt tilfører dem en ny fortælling som kunstobjekter.

Videoværket *Of Living and The Dead* (2012) viser Brackman i samspil med sin mor genopføre barndomsminder fra moderens opvækst. Brackman udforsker og undersøger hvordan hukommelse aflejres i kroppen, og hvorledes kroppen kan transformeres gennem fortolkning af erindringer.

Yvette Brackman

Yvette Brackmans værker findes i flere offentlige samlinger, blandt andet på Statens Museum for Kunst. Brackman er tilknyttet SMK i en kunstnerisk praksisbaseret Novo Nordisk-postdoc. Fra 2000 til 2007 var hun professor og leder af Skolen for Mur og Rum ved Det Kongelige Danske Kunstakademi.

1. *Survivors Dream*, 2023 (tekstil: mine forældres sengetæppe fra 1960'erne, fotografier, knappenåle)
2. *Shifra Healed*, 2023 (graveret kobber: min oldemor Shifras mortar og støder)
3. *Shifra Provided*, 2023 (graveret kobber: min oldemor Shifras skål)
4. *Moe Mir I* (foto, dokumenter og tekst)
5. *Moe Mir II* (foto, dokumenter og tekst)
6. *Of Living and of the Dead*, 2012 (video, 17:39 min.)
7. *Our Flag*, 2023 (tekstil: min fars flag, tråd, metal, porcelæn)
8. *Shifra Murawinski* (foto)

Stamtræ

Billedkunstner Yvette Brackman (1967-)

Brødre: Alex Brackman (1958-) og Peter Brackman (1960-)

Forældre: Rita Lipson, født Tendler (1937-), ph.d. i russisk litteratur, seniorforsker ved Yale University, og Roman Brackman (1931-2021), ph.d. i historie og forfatter

Mormor: Dweirl Tendler, født Murawinski, (1896-1987), kogekone

Morfar: Josef Aron Tendler, (1892-1942), myrdet under Holocaust

Farmor: Asya Brachtman, født Sorin, (1900-1982)

Farfar: Jakov Brachtman (1898-1979)

Oldemor på mors side: Shifra Murawinski, født Faber, (1872-1947), healer

Oldefar på mors side: Mendel Murawinski (1866-1919) myrdet i pogromerne

Yvette Brackmans familiehistorie

1999 Yvette Brackman flytter til Danmark.

1982 Kunstnerens forældre bliver separeret og afbryder al indbyrdes kontakt.

1967 Kunstneren bliver født i New York.

1964 Kunstnerens forældre bygger sommerhus og køber båd i Sag Harbor, New York.

1962 Kunstnerens forældre sejler til USA fra Le Havre i Frankrig med *Queen Elisabeth* og flytter ind i Washington Heights, Manhattan uden at eje noget som helst. Deres hjem møbleres med doneret inventar.

1960 Kunstnerens farmor og farfar udvandrer til Israel, og kunstnerens forældre følger med, mens de afventer indrejsevisum til USA.

1960 Kunstnerens forældre ansøger om udrejse til USA.

1957 Kunstnerens forældre Rita Tendler og Roman Brackman bliver gift, og de ansøger om udrejse fra Moskva. Ansøgningen er mulig, fordi Rita Tendler kan dokumentere at være født i Polen, og de to lande har indgået udvekslingsaftale efter krigen. Forældrene får udrejsetilladelse i slutningen af 1958. Parrets første barn Alex bliver født i 1958 i Moskva. Familien flytter til Wrocław, hvor deres andet barn Peter bliver født i 1960. Romans Brackmans forældre kommer til Wrocław.

1955 Roman Brackmans sag genoptages efter Stalins død og han løslades.

1950 Roman Brackman bliver dømt til 15 års tvangsarbejde i Gulag-lejr for kontrarevolutionær propaganda.

1945 Alle efterkommere af kunstnerens oldemor overlever 2. verdenskrig. Efter krigen bosætter de sig rundt omkring i verden: bl.a. i Israel, USA og Sverige.

1945-47 Flere og flere fra familien flytter fra Karsny Pakhar/Saratov Oblast til Lvov i Ukraine. Som de sidste forlader kunstnerens mormor med sine børn byen efter oldemor Shifra Murawinskis død. De får lov til at opholde sig i en korridor i morbrorens lejlighed i Lvov, mens de venter på, at staten tildeler dem et sted at bo.

1941 Kunstnerens oldemor Shifra Murawinski, hendes otte børn og børnebørn, her i blandt kunstnerens mor, den 4-årige Rita Tendler, evakueres i kreaturjernbanevogne til Krasny Pakhar ved Volga-floden, 2.400 km østpå i USSR. Kunstnerens far er tilbageholdt for at arbejde for sovjetterne som jernbanearbejder og bliver efterfølgende henrettet af tyskerne, der indtager området.

1937 Kunstnerens mor, Rita Tendler, bliver født i kunstnerens oldemors hus i Sarny i Polen. Området bliver fra 1939 en del af Ukraine i USSR.

1931 Kunstnerens far, Roman Brackman, bliver født i Moskva i en sekulariseret jødisk familie.

1896 Kunstnerens mormor, kogekonen Dweirl Tendler, bliver født i Sarny, Polen.

1872 Kunstnerens oldemor, ”kvinden med de gyldne hænder”, healeren og kogekonen Shifra Murawinski, bliver født i Polen.

Far og farmor Asya (1934)

Fotografiets baggrund er sløret. Kanterne er slidt væk og papiret er mørkt. En revne krydser højre side af dit ansigt og går gennem dit venstre øje. Du kigger ud på kameraet. Du har dine arme om halsen på din mor, Asya Brachtman. Du må være omkring tre år gammel. Du har en lille strikket hue på. Huens kant er lys. Dit øre er stort, ligesom mit. Det er utroligt som du og din ældste søn Alex ligner hinanden på barndomsbilleder. Du er iført en overall med en lomme foran og en hvid knap, der holder forsiden og bagsiden sammen. Din mor har sideskilning. Hendes hår er klippet og bobbet. Det bølger og er mørkt. Hendes læber er spændt sammen i et tilfreds udtryk, og hun kigger kærligt ud mod kameraet. Det er sommer, og hun har en let, ærmeløs bomuldskjole på og en halskæde. Dit blik er lidt reserveret. Jeg forestiller mig, at du måske tænker "Min mor, ikke din", til personen bag kameraet. Du er på landet, og en gren fra et fyrretræ svæver til højre over din skulder. Dette billede kan være taget et år eller to før din far, Jakov Brachtman, blev arresteret i 1935 under de sovjetiske udrensninger.

Din mor arbejder som revisor. Du er deres første og eneste barn. Flere år før du blev født, havde hun fået en kompliceret abort og kunne ikke blive gravid igen - indtil du blev til. Hun er over 30 år gammel, da du bliver født i 1931. I to er meget tætte. Jeg har aldrig følt mig tæt på hende. Tværtimod kunne jeg ikke lide hende. Da du efterlod mig i Israel med hende og min bedstefar, Jakov i 1972, insisterede hun på, at jeg skulle klippe mit hår, fordi hun ikke kunne lide langt hår. Hun sørgede for, at nogen kom til lejligheden for at klippe mit hår kort. Jeg græd, og hun truede med, at hvis jeg ikke gjorde det, ville hun efterlade mig alene i lejligheden. Jeg indvilligede, men græd bitre tårer. Jeg syntes, at hun lugtede af alderdom og lavede forfærdelig mad.

På dette billede, synes jeg, hun allerede ser gammel ud, selv om hun ikke kan være mere end 33 år. Jeg husker hende som gammel,

selvtilstrækkelig, arrogant og manipulerende, men min far følte hengivenhed over for hende. Han var mere medfølelse og forstående over for hende, end han var over for sin far, som han ofte var i konflikt med. Asya er begravet uden for New Haven i USA. Min far satte aldrig en sten på hendes grav. Jeg opdagede det først i 2016, da jeg besøgte hendes grav. Jeg havde forsøgt at finde den i flere år, og til sidst fandt jeg via en lokal jødiske tjeneste den præcise placering. Men på kirkegården kunne jeg ikke finde graven. Jeg ringede til den person, der havde fortalt mig om gravens placering og sagde, at graven ikke var der. Personen svarede, at graven skulle være der, men for en sikkerheds skyld anmodede de kirkegården om at foretage en ekstra undersøgelse. Efter et par dage fik jeg et opkald om, at undersøgelsen var gennemført, og at dette faktisk var hendes grav, men at ingen havde sat en gravsten. Jeg kan huske, at jeg deltog i begravelsen sammen med min far og mine brødre i 1981. Det var en kold novemberdag, og dengang var der meget få gravsteder. Nu er kirkegården fyldt, og der er næsten ingen plads mellem gravstenene på hver side af det jordstykke, hvor hun ligger begravet.

Yvette Brackman, 2023

Oversættelse af broderet tekst på værket *Our Flag*

Dit flag kære far.

frihedskæmper.

Inspireret af Golda Meirs tale i Moskva i 1948 forsøgte du at flygte til Israel ved at svømme fra Batumi, USSR, til Trapezund i Tyrkiet. Strømmens kraft skubbede dig tilbage.

Du blev forrådt af en ven, der rapporterede dine aktiviteter til KGB.

Den 19. maj 1950, i en alder af 19 år, blev du arresteret og anklaget for forræderi, antisovjetisk propaganda og agitation og derefter dømt til 15 års tvangsarbejde i Gulaglejr #5 i Norilsk, Sibirien.

Mens du var i Gulag, fik du Frihedsgudinden tatoveret på din arm. Du fjernede den efter din løsladelse. Vi har kun set dit ar.

I 1955 efter Stalins død blev din sag afvist, og du blev løsladt.

I 1957 mødte du og giftede dig med vores mor, som blev født i Sarny, Polen i 1937. Som hendes mand var du i stand til at rejse til Polen under den anden lov om repatriering af Polen fra 1955-1959.

I ansøgte om, at vores familie måtte immigrere til USA, og ansøgningen blev godkendt i 1962. I april sejlede I alle forbi Frihedsgudinden og lagde til ved Hudson River Pier #56, hvor I begyndte jeres nye liv som amerikanere.

Events og workshops

I udstillingsperioden afholder HEIRLOOM en række events og workshops, der tilbyder forskellige perspektiver på, hvordan billedkunstnere kan tilgå og arbejde med deres eget kunstneriske arkiv. Hensigten er at styrke kunstneres bevidsthed om deres samlede praksis og give forskellige redskaber til, hvordan man bedst tager vare på sit arbejde ud fra ophavsretlige-, juridiske-, konserveringsmæssige- og kunstneriske perspektiver.

Rådgivningsdelen af programmet sker i samarbejde med Billedkunstnernes Forbund, (BKF). De forskellige workshops er gratis, men kræver tilmelding hos BKF, da der er begrænsede pladser.

Program

23. august 2023, kl. 17.00-18.30

Between Testimony and Narration

Billedkunstner Yvette Brackman og hendes mor, litteraturforsker Rita Lipson, i samtale med forfatter og journalist, Heidi Laura, ph.d. i jødisk historie og kultur

13. september 2023, kl. 15.00-18.00

Et arkiv er kun noget, når du åbner det!

Oplæg på dansk ved Stine Hebert og Johanne Løgstrup, begge kuratorer og ledere af HEIRLOOM center for art and archives, og oplæg på engelsk af Gareth Bell-Jones, kurator og direktør for Flat Time House i London

20. september 2023, kl. 15.00-18.00

Vejen ind i mit kunstneriske arkiv

– en workshop om anti-registrant/mindmapping

Oplæg ved billedkunstner Yvette Brackman med rundvisning i den aktuelle udstilling og Mariann Back Nielsen, direktør i

2vejskommunikation samt underviser og rådgiver i mindmap metoder

4. oktober 2023, kl. 15.00-18.00

Hvordan opbevarer jeg mine værker?

– om materialevalg, opbevaring, dokumentation og digital arkivering.

Oplæg ved Louise Cone, konservator på SMK og Majken Overgaard,

ekspert i kunst & teknologi

11. oktober 2023, kl. 15.00-17.00

Værkernes fremtid

Testamente og ophavsret

Oplæg ved Dorte Bytoft, advokat i Red&Råd

HEIRLOOM – center for art and archives er et non-profit kunstcenter i København dedikeret til at udstille og initiere projekter med fokus på det kunstneriske arkiv. HEIRLOOM betyder arvestykke på engelsk, og organisationen er optaget af at udforske det kunstneriske eftermæle og oversete samlinger i dialog med samtidskunsten. Programmet retter særlig opmærksomhed på flygtige værkpraksisser og diskussioner omkring køn, identitet og transnationale udvekslinger. Det er Heirlooms ambition at genbesøge og kontekstualisere kunstpraksisser gennem nye kuratoriske koncepter og formater. Organisationens er fysisk placeret i København, men opererer internationalt.

Udstillingen er støttet af: Augustinus Fonden, Beckett Fonden, Bikuben Fonden BKF's Udvalg til Fordeling af Kulturelle Midler, F.L. Foghts Fond, Novo Nordisk Fonden og Statens Kunstfond.

HEIRLOOM
center for art and archives
Sølvgade 36, st. tv
DK-1307 Copenhagen K
Denmark
www.heirloom-caa.org